

اولویت های سیاست خارجی برای امسال چیست؟

سید حسین موسویان

06 April 2014-

تاریخ: ۱۷ فروردین ۱۳۹۳ - ۱۷:۳۳

کد خبر: ۳۹۰۸۴۸

دولت یازدهم بعد از روی کار آمدن برای بهبود و تغییر اوضاع یکی از مهمترین اولویت های خود را تغییر رویکرد در سیاست خارجی را انتخاب کرد. آقای روحانی برای تحقق اهداف خود در سیاست خارجی محمد جواد ظریف دیپلمات کهنکار و بازنشسته وزارت خارجه را دعوت به کار کرد و بعد از کش و قوس های فراوان پرونده هسته ای که در سال های گذشته به دلایلی به شورای امنیت ملی محول شده بود را به وزارت خارجه برگرداند و مسئول پرونده هسته ای را ظریف قرار داد. بر همین اساس ظریف در کمتر از 100 روز از عمر دولت توانست 10 ساله پرونده هسته ای را باز کند و به توافق هرچند موقت با (1+5) دست پیدا نماید. در این مدت مخالفان و موافقان زیادی در ارتباط با توافق موقت ژنو ابراز عقیده کرده اند که البته هر کدام از این گروه افراد برای اعتقادات خود دلایلی را مطرح می کنند.

بعد از این کشمکش ها سرانجام در 30 دی ماه گذشته توافق ژنو حالت اجرایی به خود گرفت و از آن به بعد مذاکرات نهایی برای برداشتن گام نهایی توافق آغاز شد که آخرین دور آن قبل از نورز امسال برگزار شد و قرار است دور جدید مذاکرات در اواسط فروردین امسال برگزار شود.

بنابراین شاید یکی از مهمترین بررسی هایی که می شوئند در مورد عملکرد دولت انجام داد در حوزه سیاست خارجی باشد. چرا که به اذعان بیشتر تحلیلگران و صاحب نظران دولت یازدهم بیشترین فعالیت ها را در زمینه سیاست خارجی انجام داده است و توانسته است در این چند مدت اخیر سیاست خارجی ایران را بعد از سال ها متحول نماید.

در همین راستا « تابناک » در گفت گو با سید حسین موسویان از دیپلمات ها و مذاکره کننده سابق در پرونده هسته ای عملکرد وزارت خارجه در دولت یازدهم را مورد بررسی قرار داده است.

سید حسین موسویان بعد از انتخابات در سال 92 از امریکا به ایران بازگشت که البته پس از چندمدت دوباره به امریکا دوباره سفر کرد. در این مدت اگرچه وی تا قبل از بازگشت از امریکا با هیچ رسانه فارسی زبانی گفت و گو نمی کرد اما پس از بازگشت فعالیت های گسترده رسانه ای خود را آغاز کرد.

در این مصاحبه ها وی نکات جالبی از جمله این که وی اولین گزینه آقای احمدی نژاد برای پست وزیر خارجه بوده است را افشا کرد و در این مدت سعی کرده در مصاحبه های خود با واقع نگری سیاست خارجی و عملکرد دولت را مورد بررسی قرار دهد. در ادامه متن مصاحبه با وی را ملاحظه فرمایید.

آقای دکتر به نظر شما عملکرد شش ماه دولت در عرصه سیاست خارجی چگونه بوده است؟

از نظر من عملکرد خوبی داشته اند. توافق ژنو بن بست مذاکرات 10 ساله هسته ای را شکست و امکان حل و فصل نهایی بحران هسته ای و رفع کامل تحریم های مرتبط با مسئله هسته ای را فراهم کرده، ضمن اینکه از اعمال تحریم های جدید جلوگیری شد و برخی از تحریم ها هر چند در سطح کم برداشته شد. فضای بین المللی علیه ایران تغییر کرد. سفرهای مقامات عالیرتبه اروپا و سایر کشورهای جهان به تهران در شش ماه گذشته خود دلیل روشنی بر تغییر رویکرد جهانی نسبت به ایران است. روابط ما برخی از همسایه ها مثل ترکیه، قطر، امارات و آذربایجان روند کاهش تنش را طی می کند.

مهمترین ضعف دولت را در عرصه سیاست خارجی و دیپلماسی در این چند وقت اخیر چه می دانید؟

دولت چندماه است که کار را شروع کرده است. برای لیست کردن نقاط ضعف باید حداقل یکسال صبر کرد. اما بطور کلی دولت در اطلاع رسانی قوی خصوصا در مورد سیاست خارجی باید فعال تر، منسجم تر و قوی تر عمل کند. همچنین در دیپلماسی عمومی برای روشننگری افکار عمومی جهان نیز باید قدمهای اولیه را بردارد. دولت باید دیپلماسی چند وجهی را در پیش گیرد. ضمن اینکه بحران هسته ای به عنوان دستور کار باید باشد. لازم است برای روابط با کشورهای همسایه و رفع تهدیدات مهم منطقه ای نیز گامهای بلند بردارد.

به نظر شما اولویت دولت در عرصه سیاست خارجی چه باید باشد؟

می توان چند مورد را به عنوان اولویت های سیاست خارجی بر شمرد. از جمله:

□ اولویت اول: حل و فصل پرونده هسته ای ایران است به نحوی که اولاً: حقوق هسته ای ایران شامل غنی سازی محترم شمرده شود. ثانیاً: تحریم ها یکجانبه، چند جانبه و بین المللی مربوط به مسئله هسته ای برداشته شود. ثالثاً: فرمول حل و فصل نهایی شده ایران یک الگویی برای خاورمیانه گردد تا طرح های 40 ساله ایران برای عاری سازی خاورمیانه از سلاح های کشتار جمعی تحقق یابد و الگوی ایران در این زمینه نقش راهبردی ایفا کند.

□ اولویت دوم: سر و سامان بخشیدن به روابط با همسایگان و روابط منطقه ای است. بطوریکه، اولاً: تنش و روابط ایران با کشورهای حاشیه خلیج فارس مرتفع شود. ثانیاً: ایجاد یک سیستم همکاری جامع در حوزه خلیج فارس بین ایران و عراق و 6 کشور حاشیه جنوبی خلیج فارس در دستور کار قرارگیرد و ان شاءالله تا پایان این دولت این طرح تحقق یابد. ثالثاً: سازمان همکاری منطقه ای (ECO) بین ایران و ترکیه و پاکستان و کشورهای آسیای مرکزی نه تنها احیا شود و بلکه همکاری های جامع تر از اقتصادبهمچون همکاری های امنیتی و سیاسی را شامل شود.

□ اولویت سوم: رفع تنش با امریکا و روابط با غرب بطور کلی است که می تواند به پیشبرد اهداف منطقه

ای و بین المللی ایران کمک بسیاری بکند.

□ اولویت چهارم: احیا روابط با اروپا و تشکیل گروه های کارجدید تحت عنوان « دیالوگ سازنده» برای روابطی جامع و پایدار است. روابط سنتی ما با اروپا به پایین ترین سطح خود در چند دهه گذشته سقوط کرده و باید احیا شود.

□ اولویت پنجم: گسترش و تعمیق روابط با قدرت های آسیای شرقی به ویژه روسیه، چین و هند است. یک همکاری جمعی بین کشورهای روسیه، چین و هند ایران و برخی دیگر از قدرت های آسیایی ضروری است. چنین همکاری ظرفیت و پتانسیلی در روابط آسیایی و منطقه ای ایجاد خواهد کرد که یک جهش تاریخی در روند همکاری های آسیایی خواهد بود.

□ اولویت ششم: حل و فصل بحران های منطقه ای به ویژه سوریه و بازگشت ثبات و امنیت به عراق و افغانستان است که این امر نیازمند روابط حسنه منطقه ای و جهانی ایران است.

□ اولویت هفتم: سازمان دهی همکاری های منطقه ای و بین المللی برای مبارزه با افراط گرایی، تروریسم و تکفیری ها است که تهدیدی برای کل کشور های منطقه ای و اسلامی و جامعه بین المللی است.

دیپلماسی ما باید جامع، چند وجهی و در برگیرنده اولویتها بوده و به گونه ای پیش رود که همزمان همه محورها را شامل شود.

دولت در عرصه شعارهایی که در انتخابات در حوزه سیاست خارجی می داد تا چه میزان موفق به عملیاتی کردن شعارها شده است؟

با توجه به زمان کوتاهی که دولت جدید روی کار آمده باید گفت در حد قابل قبول در تحقق شعارهای سیاست خارجی موفق بوده است. منتهی این دولت راه درازی تا تحقق کامل شعارهایش دارد. توقعی هم نیست که شعارهایش را 100 درصد تحقق بخشد. در همه دنیا قبل از انتخابات شعارهایی می دهند که ممکن است در جریان عمل و با توجه به بسیاری از فاکتور های پیش بینی نشده، قابل تحقق هم نباشد. اما مسیر تحقق اهداف در برنامه معین شده است که تحقق کامل آن نیازمند یک همت بلند و حمایت ملی است.

به نظر می رسد یکی از اولویت های این دولت در عرصه سیاست خارجی بوده است. در عین حال بیشترین انتقادات و حملات به سیاست خارجی این دولت شده است؟ علت را چه می دانید؟ مثلا یکی از انتقاداتی که می شود عدم موضع گیری صریح وزارت خارجه در مقابل بعضی از تحولات از جمله اوکراین است. ارزیابی شما از موضع و سیاست ایران در قبال تحولات اوکراین و روابط با روسیه چیست؟

انتقادات قابل پیش بینی بود. روابط خارجی ما رو به موت رفت. دولت جدید میخواهد یک جراحی بزرگ در روابط خارجی انجام دهد. جراحی بدون درد و ناله هم ممکن نیست. در مورد اوکراین هم باید گفت این مسئله در زمره

مسائل حیاتی سیاست خارجی و امنیت ملی ما نیست. ما هم کدخدای جهان نیستیم که در هر مسئله ای وارد شویم. آمریکا هم که ادعای کدخدایی جهان را دارد، در مورد اکراین درمانده و مفعولانه عمل میکند. روابط ایران و روسیه در حوزه امنیت ملی ایران و روابط استراتژیک حیاتی ایران تعریف میشود. حتی اگر روابط ایران با آمریکا و جهان غرب بهبود یافته و متحول شود، روابط ایران و روسیه باید حیاتی و استراتژیک بماند.

در نهایت شما چه نمره ای به دولت می دهید؟

نمره قبول می دهم. رییس جمهور آقای روحانی یکی از برجسته ترین استراتژیستهای تاریخ جمهوری اسلامی در حوزه سیاست خارجی و امنیت ملی ایران است. آقای شمعخانی دبیر شورایی عالی امنیت ملی از سرداران بزرگ نظامی-سیاسی و امنیتی تاریخ جمهوری اسلامی است که خوشفکر و دارای یک ذهن استراتژیک و ملی است. آقای ظریف از مجرب ترین دیپلماتهای تاریخ دیپلماسی جمهوری اسلامی است. آقای صالحی رییس سازمان انرژی اتمی یک دانشمند تمام عیار هسته ای و مجرب در حوزه هسته ای و سیاست خارجی است. اگر با وجود چنین مردان بزرگی ما نتوانیم معضلات سیاست خارجی، هسته ای و امنیت ملی ایران را حل و فصل کنیم، این شکستی برای کلیت نظام جمهوری اسلامی ایران خواهد بود.